



ЧАСТ 2: ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ И ОГРАНИЧЕНИЯ

Загубата на биологично разнообразие е основното екологично предизвикателство, пред което е изправена нашата планета. Съхраняването на биоразнообразието не означава само защита на видовете заради тях самите. То е свързано и с поддържането на способността на природата да доставя богатата и услугите, от които всички се нуждаем и чиято загуба би ни струвала скъпо.

Пиа Бучела – Директор дирекция „Природен капитал“ към генералната дирекция „Околна среда“ на ЕК.

2.1. ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ

Дългосрочните (идеалните) цели са целите, които могат да се постигнат, ако липсват ограничителни фактори, при пълен контрол над защитената територия. Идеалните цели се основават на „Първа оценка“ и фиксираните в ЗЗТ дългосрочни цели за категорията „национален парк“, Заповедите за обявяване на Парка и определените режими в тях, Заповеди, Документи и Решения на национално и международно ниво свързани с ангажиментите на Република България с Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000, Статутът на НП „Пирин“ като Обект на световното природно наследство към ЮНЕСКО – ООН, както и участието на НП „Пирин“ в международна програма МАВ – „Човекът и биосферата“ към ЮНЕСКО.

Не на последно място, дългосрочните цели на настоящият План за управление актуализират дългосрочните цели на действащият План за управление, 2004 г.

Дългосрочните цели се базират на установената потенциална стойност на обекта в т.1.23. Потенциална стойност на защитената територия от настоящия ПУ.

Следва „идеалните“ цели да се разглеждат като индикатори за степента на постигане на потенциалните възможности на Националния парк „Пирин“ и стремеж за приближаване на дългосрочните до идеалните цели.

План'14 диференцира „Дългосрочните цели“ като „Главни“ и „Второстепенни“ на основата на констатации и оценки от ЧАСТ 1: Описание и оценка на парка в т.1.24. Оценка на постигането на целите и изпълнението на режимите и задачите съгласно ЧАСТИ 2, 3 и 4 на ПЛАН 2004

Определените в тази част дългосрочни цели са насочени към:

- ⇒ Постигане на опростена, последователна система на зонироване с ясни режими /Част 3/, които могат да се прилагат от заинтересованите страни;
- ⇒ Създаване на управление на парка, което отговаря на международните стандарти и позволява, чрез поддържане ненакърнима марката „НП Пирин е обект на Световното природно наследство“, да се постигне дълго очакваното подобряване на социално-икономическия статус на местните общности.



На базата на констатациите и оценките в Част 1 са формулирани главни и второстепенни цели, които са основа за определяне на управленски решения и конкретни дейности на парковата администрация през следващите 10 г. /Таблица 47/

2.1.1. Определяне на главните цели

Първа главна цел:

Съхраняване на Парка като обект на Световното природно наследство по КОНВЕНЦИЯТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА СВЕТОВНОТО КУЛТУРНО И ПРИРОДНО НАСЛЕДСТВО на ЮНЕСКО – ООН

Тази главна цел изисква действия в следните основни направления:

- ⇒ *Опазване Националния парк като забележително природно явление, област с естествена природна красота – носител на естетична наслада в най-висока степен.*
- ⇒ *Периодически потвърждаване на достоверността на източниците на информация обуславящи ценността на НП (като ОСН), за което се използва критерия „цялост“.*
- ⇒ *Съхраняване естественото състояние, целостта, единството и качествата на ландшафта и неговите компоненти, запазване естественото състояние на представителните, типични и уникални елементи на ландшафта като клекови и мурови формации, суходолия, скални стени, пропасти, водопади, езера, ледникови релефни форми и др.*
- ⇒ *Запазването на естественото състояние на речната мрежа, стоящите водоеми и техните брегове.*
- ⇒ *Съхраняване територията на НП „Пирин“ като представителен пример за екологичните и биологичните процеси по време на еволюцията и развитието на екосистемите и на колонийте от земната, водната, крайбрежната флора и фауна, обект – характеризирани от науката като формообразователен център за флората и фауната.*
- ⇒ *Опазване на богатото недвижимо археологическо културно наследство на територията на НП „Пирин“, вкл. на вече социализираните обекти, адаптиране за целите на културния туризъм обектите на нематериалното културно наследство в Прилежащите територии на Парка.*
- ⇒ *Обособяване на културни коридори и маршрути, годишни празнични календари, свързани с прилежащите територии и обекти на нематериалното културно наследство.*
- ⇒ *Определяне на зони, режими и норми в тях за дейности и управление на посетителите в НП, осигуряващо приемливо антропогенно въздействие върху ОСН и Националния парк.*
- ⇒ *Изпълнение на Решения на КСН относно ангажиментите на Република България свързани с ОСН – Национален парк „Пирин“.*
- ⇒ *Изпълнение на ангажиментите съгласно други международни документи по които Република България е страна.*

Втора главна цел:

Опазване на представителни за РБългария и за Европа типове природни местообитания и местообитания на растителни и животински видове

Действия в следните основни направления се изискват при тази главна цел:



- ⇒ Запазване и поддържане природозащитното състояние на всички регистрирани и картирани в НП Пирин природните местообитания, популациите и находищата на видовете и особено на консервационно значимите;
- ⇒ Съхраняване на приоритетни за опазване природни местообитания и видове значими за РБългария и ЕС, включени в ЗБР;
- ⇒ Опазване биоразнообразието на генетично, популационно, видово, екосистемно и хабитатно ниво;
- ⇒ Запазване естествения характер на горските местообитания и особено на вековните гори, както и самовъзстановяването на гората в безлесните територии;
- ⇒ Запазване и поддържане на местообитанията в субалпийския и алпийския пояс;

Трета главна цел:

Опазване на естествения характер на екосистемите в резерватите и в други територии с потенциал на резерватни;

Тази главна цел изисква действия в следните основни направления:

- ⇒ Ненамеса в протичащите естествени процеси в териториите от НП с резерватен режим
- ⇒ Опазване биоразнообразието на генетично, популационно, видово, екосистемно и хабитатно ниво
- ⇒ Планиране на Маршрутна и Информационна система за управление на посетителите в резерватните територии и тези с потенциал на резервати, предпазващо от нерегламентирано антропогенно въздействие.

Четвърта главна цел:

Усъвършенстване на управление на посетителите в НП, осигуряващо приемливо антропогенно въздействие върху защитената територия

Тази главна цел е специфицирана, независимо че се съдържа като условие, за изпълнението на всички останали главни цели. Най-малкото тя изисква действия в следните основни направления:

- ⇒ Планиране и поддържане на оптимална система за опазване и управление (паркова охрана), която да осигури съхранението на природното наследство за бъдещите поколения;
- ⇒ Изграждане на работеща система от партньорства за устойчиви дейности между всички заинтересовани страни в прилежащите на НП Пирин територии;
- ⇒ Обучение на охранителите за провеждане на мониторинг на посетителите, както и измерване на определени параметри на околната среда и климата;;
- ⇒ Създаване и поддържане на добра комуникация между парковата администрация, парковата охрана и местните хора и власти;
- ⇒ Поддържане на информационната система на територията на парка;
- ⇒ Други.

Пета главна цел:

Осигуряване на приходи за местните общности в резултат на възможностите и предимствата на Националния парк

Действия в следните основни направления се изискват при тази главна цел:



- ⇒ *Максимално възможно допустимо осъществяване на План'14 с национални, регионални и местни/общински стратегически документи свързани с развитието на туризма, спорта и рекреацията, в т.ч. с общинските планове за развитие и общите устройствени планове (приети или в процедура по приемане), други приети и съвместими (с ОС) проекти и документи.*
- ⇒ *Адаптиране на управлението на парка към осигуряване на традиционни и нови - алтернативни възможностите за осигуряване на приходи за местните хора.*
- ⇒ *Обособяване на културни коридори и маршрути, годишни празнични календари, свързани с прилежащите територии и обекти на нематериалното културно наследство.*
- ⇒ *Разработване на марка – патент за предлаганите в района продукти и услуги.*
- ⇒ *Въвличане на местното население, общините и неправителствените организации в развитието на малкия и среден бизнес.*
- ⇒ *Други*

1.2.2. Определяне на второстепенните цели

Първа второстепенна цел:

Създаване на условия и възможности за осъществяване на образователни и научни цели в съприкосновение със съхранена природна среда

- ⇒ *Подобряване възможностите за образователни проекти и проекти за научни изследвания чрез Д НП като бенефициент*
- ⇒ *Осигуряване по административен път от Д НП функциониране на Специализиран Научен съвет по направления, за реализиране на качествени практико-научни разработки*

Втора второстепенна цел:

Осигуряване развитието на природосъобразен летен и зимен туризъм, спорт и рекреация в съответствие със значимостта и предназначението на парка, чрез създаване на оптимални условия за духовно обогатяване чрез досег с дивата природа, отдих и спорт за укрепване на човешкото здраве

- ⇒ *Продължаване на Посетителски мониторинг с прилагане на методиката от План'14 за сравнимост.*
- ⇒ *Въвеждане в посетителския мониторинг елемент за мониторинг на конфликтите;*
- ⇒ *Създаване на подходящи условия и възможности за рекреация и опазване на човешкото здраве*
- ⇒ *Създаване на по-добри възможности и услуги на нивото на най-добрите практики за развитие на зимни спортове (алпийски дисциплини, дълго бягане, ски-алпинизъм, пързалане с моторни шейни, хели ски, сноуборд и др. в съответствие с предложенията на спортни клубове и инвестиционните намерения на общините Разлог, Банско, Симитли и концесионера „ЮЛЕН“ ООД.*

Трета второстепенна цел:

Опазване, поддържане или възстановяване на водните ресурси в НП „Пирин“



- ⇒ Изпълнение на Програмата за мониторинг по състоянието на водите и водните ресурси
- ⇒ Контрол по състоянието на СОЗ и спазване на режимите съгласно Заповедите за тяхното обособяване;
- ⇒ Подобряване състоянието на водохващанията в техническо отношение и др.
- ⇒ Възлагане на устройствени планове и проекти за опазване на водните ресурси съгласно националното законодателство

Четвърта второстепенна цел:

Устойчиво ползване на биологични ресурси – паша, дървен материал за парка и местното население, билки, гъби и др.

- ⇒ Въвеждане система с План '14 за екстензивна паша извън СОЗ, зоната за туризъм и в близост до езерата;
- ⇒ Толериране от Администрацията на НП паша на местни /аборигенни/ породи домашни животни;
- ⇒ Засилен контрол при ползване по норматив за лични нужди на гъби и лечебни растения;
- ⇒ Добив на дървен материал за нуждите на Парка и местното население и дребния местен бизнес следва да става по специално разработен и утвърден устройствен план/проект в съответствие с нормите и режимите на План '14;

Пета второстепенна цел:

Оптимизация на управлението, институционално развитие на администрацията на Националния парк, обучение и управление кариерата на персонала

- ⇒ Планиране и оптимизация на управлението, чрез реализация на дейности от проект: Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013г.“
- ⇒ Изпълнение на технически проект за опазване от пожари и действия при пожарна ситуация, и непредвидени и спешни случаи;
- ⇒ Разработване на стратегия за управление и контрол на замърсяването с битови отпадъци;
- ⇒ Рамков план за обучение по експертни групи и управление на кариерата на персонала на ДНП за периода 2012-2017 г.“

Шеста второстепенна цел: Опазване на богатото недвижимо археологическо културно наследство на територията на НП „Пирин“, адаптиране за целите на културния туризъм обектите на нематериалното културно наследство в Прилежащите територии на Парка

- ⇒ Опазване и охрана на вече социализираните обекти на археологическото недвижимо културно наследство на територията на НП и в непосредствена до него близост.
- ⇒ Оценка на картираните нови археологически обекти от План '14 и доказване на необходимостта от социализация.
- ⇒ Защита на обектите от всички строителни, добивни, мелиоративни и други дейности, които нарушават целостта на земния пласт.



Седма второстепенна цел: Изпълнение на ангажиментите съгласно международни документи по които Република България е страна.

- ⇒ Проект за Европейската екологична мрежа *Натура 2000* - 33 „Пирин“ за птиците и местообитанията
- ⇒ НП „Пирин“ - Обект на световното природно наследство – ЮНЕСКО
- ⇒ Програма „Човекът и биосферата“ - ЮНЕСКО

2.2. ОГРАНИЧЕНИЯ

Посочените и описани ограничения и заплахи за постигане на главните и второстепенните цели съответстват на направените констатации и оценки в т. 2.3. Ефект на ограниченията върху дългосрочните цели и Таблица 47 „Оценка на ограниченията и заплахите за предприемане на мерки в рамките на 10-годишен план за управление на НП „Пирин“ Таблица 47: Оценка на ограниченията и заплахите за предприемане на мерки в рамките на 10-годишен план за управление на НП „Пирин“ за периода 2014-2023 г.

2.2.1. Тенденции от естествен характер

Тази оценка обобщава тенденциите с естествен характер описани в План’04, които се потвърждават и допълват при характеристиките и оценките на План’14. Такива могат да бъдат например: *климатични и геоморфоложки фактори, екологични фактори – сукцесия и др., междувидова конкуренция, природни бедствия и др.* Конкретното цитиране на тенденциите от естествен характер е представено в Таблица „Оценка на ограниченията и заплахите за предприемане на мерки в рамките на 10-годишен план за управление на НП „Пирин“.

2.2.2. Тенденции от антропогенен характер

В резултат на направените проучвания за целите на План’14 са констатирани въздействия и тенденции с антропогенен характер. Като такива могат да се явяват следните фактори: *неправилно ползване на ресурсите, неправилни технологии при ползване на ресурсите, нарушаване на ландшафтните, браконьерство при ползването на ресурсите, ерозия, внасяне на чужди видове, увреждане на условията на местообитанията, прекомерен туристически натиск, нарушения предизвикани от изграждането на инфраструктура в парка, санитарно-хигиенни условия и др.*

Направен е преглед на описаните и оценени тенденции от антропогенен характер възпрепятстващи постигането на главните или второстепенните цели в План’04, които са потвърдени или пренебрегнати в Таблица „Оценка на ограниченията и заплахите“

2.2.3. Ограничения извън парка

За постигане на дългосрочните (главни) и второстепенните цели оказват влияние политики и дейности извън територията на парка, които може да имат негативен ефект. Такива могат да бъдат например: *управлението на защитената територия, политически промени на местно, регионално и национално ниво, нормативни и законодателни фактори на местно, национално и международно ниво, предвиждания на регионални и местни планове и програми, експертен опит на персонала, зает с управлението, финансова обезпеченост, социални, демографски и др. фактори.*



ВТОРА ОЦЕНКА

2.3. ЕФЕКТ НА ОГРАНИЧЕНИЯТА ВЪРХУ ДЪЛГОСРОЧНИТЕ ЦЕЛИ

Направена е оценка на факторите и възможностите за ограничаване или отстраняване на влиянието на заплахите и ограниченията, като оценката е разработена по следните насоки и критерии чрез точкова система за сравнимост при актуализацията на План'04.

2.3.1. Отговорности на Дирекцията на Национален парк „Пирин“

- ⇒ Отстраняването на ограниченията/заплахите са задача на Дирекцията на парка и е необходимо да бъдат предприети задължителни мерки за тяхното премахване – **3 точки**
- ⇒ Отстраняването на ограниченията/заплахите не са задача само на Дирекцията на парка, но е необходимо тя да предприеме инициативи за тяхното премахване – **2 точки**
- ⇒ Отстраняването на ограниченията/заплахите не е задача на Дирекцията на парка и изисква допълнителни проучвания и привличане на още инвестиции и партньори за да се предприемат необходимите мерки – **1 точка**

2.3.2. Влиянието на ограниченията и заплахите върху постигане на поставените главни цели е оценено по следните критерии:

- ⇒ Значително – **3 точки**
- ⇒ Средно – **2 точки**
- ⇒ Незначително – **1 точка**

2.3.3. Териториален обхват на влиянието на ограниченията и заплахите в парка

Влиянието да се оцени по следните критерии

- ⇒ Посеместно – оказва влияние върху целия парк – **3 точки**
- ⇒ Локално – върху определена част от парка – **2 точки**
- ⇒ Потенциално – възможно е при определени ситуации да окаже влияние – **1 точка**

Представена е Таблица 47: Оценка на ограниченията и заплахите за предприемане на мерки в рамките на 10-годишен план за управление на НП „Пирин“ за периода 2014-2023 г.

Резултатите от Таблица 47 са основа за определяне на приоритетите в Част 4: Оперативни задачи и предписания за опазване и ползване т.4.1. Определяне на приоритетите



2.4. ПОТЕНЦИАЛНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА ПАРКА

Всички експерти и авторитетни международни институции – IUCN, ЕС, UNEP са единни, че защитените територии установени в изолация и без подкрепа, могат да не дадат планираните и очаквани екологични ползи в дългосрочен план.

Затова важен елемент при планирането на управлението е да се даде ясна равностетка за всички ползи от използване на територията. По тази причина всички експерти са на единно мнение, че едно добро решение е *интеграцията на защитените територии в по-широк контекст, както и обвързването им със съответните секторни стратегии и документи на общинско, областно и национално ниво*. По този начин ще се даде сигурност, че инвестициите в защитените територии ще се възвърнат, както от гледна точка на биоразнообразието, така и на обществени дивиденди от подкрепа.

Към настоящия момент тези възможности по отношение на НП Пирин не се използват пълноценно. Определените с План'04 потенциални ресурси и начини за тяхното ползване реално съществуват, но въведените изключително силно ограничаващи режими и норми, на практика са го възпрепятствали, което е водело до негативни явления като, напр.: браконьерство, незаконна паша, дърводобив, бране на гъби и билки, обезлюдяване на малки населени места, закриване на производства и занаяти, обедняване и т.н. Поради тази основна причина, с План'14 се регистрира едно неадекватно, изкривено социално-икономическо развитие, ориентирано преимуществено към един вид зимен спорт (ски) и свързаните с него услуги и строителство, основно в един град /център – Банско.

На практика се е получило така, че вместо да благоприятства опазването на природния комплекс и балансираното и екологосъобразно икономическо развитие на местните общности около парка, статутът на Обект на световното природно наследство, със санкциите които той носи, е изолирало от парка една голяма част от местното население и е скъсало традиционни исторически обусловени връзки с планината.

Констатира се силно изразено недоволство на местни структури и общности от другите общини (освен гр.Банско) с територии в границите на НП Пирин, заради тяхното буквално изключване от неговото развитие и от евентуалните / допустимите ползи от това.

Във връзка с разработването на План'14, се изразява възраждане на интереса и надеждата на общините, които в съответствие с национални стратегически документи, заявяват и планират конкретни стъпки за развитие и преодоляване на диспропорциите по отношение на НП, което да става съобразено, а не въпреки Закона. Същите се очаква да намерят място и разрешение с План'14.

2.4.1. Опазване на природните местообитания и на естествените процеси в тях

Територията на парка предлага условия за опазване на типичните за парка видове и местообитания, включващи голям брой ендемити: бяла и черна мура, дива коза, балканска пъстърва и др.

Национален парк Пирин е еталон за естествени сукцесионни процеси в Югоизточна Европа.

В План'14 са описани и картирани местообитанията и видовете в **Защитена зона „Пирин“** (от тип „С“): *Защитена зона по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици и*



защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

На основание чл.12, ал.6, във връзка с чл.6, ал.1, т.3 и 4 от Закона за биологичното разнообразие и т.1 от Решение на Министерски съвет № 122/2.ІІІ. 2007 г.(ДВ, бр.21 от 2007 г., е обявена със Заповед № РД-572 от 8 септември 2008 г. (ДВ бр. 84/26.09.2008 г.) за защитена зона „Пирин“ с идентификационен код BG0000209 с обща площ 403 823, 813 дка
Предмет на опазване в защитена зона „Пирин“ с идентификационен код BG0000209 са видове птици: видове по чл.6, ал.1, т.3 от ЗБР; видове по чл.6, ал.1, т.4 от ЗБР;

Защитената зона се обявява с цел: опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние, както и възстановяване на местообитания на видове птици предмет на опазване във защитената зона, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние

Паркът като цяло представлява сериозна база за провеждане на научно-изследователски дейности и дългосрочен мониторинг, която може да подпомага опазването и поддържането на биоразнообразието и устойчивото развитие на научна основа.

2.4.2. Поддържане и възстановяване на местообитания и видове

Световното и европейско значение на НП „Пирин“ ще продължава да се определя от включените в територията му най-представителни и най-значими за съхранението *in situ* на биологичното разнообразие естествени местообитания, в това число места където обитават застрашени от изчезване видове от флората и фауната, които имат неизмерима универсална стойност от гледна точка на науката и следва да бъдат съхранени за в бъдеще

Съхранена е потенциалната стойност на екосистемите и биотопите в НП „Пирин“.

37 специфични за Пирин местообитания са включени в Червената книга на Р.България, от които 19 типа са уязвими, 7 типа са потенциално застрашени, 9 типа са застрашени и 2 типа са критично застрашени.

25 типа екосистеми и свързаните с тях природни местообитания с европейска значимост са включени в приложение 1 на Директива 92/43/ЕЕС и ЗБР.

С висока степен на рядкост са оценени застрашените местообитания: 3160 Естествени дистрофни езера, 7140 Преходни блата и плаващи подвижни торфища, 4060 Алпийски и бореални ерикоидни съобщества, 6150 Силикатни алпийски и бореални тревни съобщества, 95А0 Гори от бяла и черна мура, 91ВА Мизийски гори от обикновена ела



2.4.3. Устойчиво ползване на ресурсите

Национален парк Пирин е инструмент за устойчиво икономическо развитие на прилежащите територии. Паркът, като обект на световното природно наследство, осигурява реални възможности за по-голяма продаваемост и по-висока цена на местни продукти и услуги.

В съчетание с развитието на различните форми на туризъм, летни и зимни спортове и рекреация, в НП Пирин има огромен потенциал за развитие на не малък брой природосъобразни стопански дейности. Алтернативите за повишаване на икономическите ползи, без това да въздейства негативно на природния комплекс, се ползват все още ограничено. Една основна причина за това са въведените с План'04 силно рестриктивни ограничения /забрани, независимо, че същия определя тези възможности като имащи „... изключително голямо значение за формиране на правилно отношение на местните хора към опазване на природния комплекс“.

Потенциалът на Парка в сферата на екосистемните услуги и природосъобразното /устойчиво ползване на природни ресурси е голям и предоставя възможности за развитие в следните основни направления:

- ⇒ Водоползване - 27 са санитарно-охранителните зони с водохващания на територията на парка. Освен това в прилежащите територии са изградени МиниВЕЦ-ове за производство на ел-енергия.
- ⇒ Популярността на НП „Пирин“ като съхранена природна среда с възможности за туризъм, летни и зимни спортове и рекреация - обект на Световното природно наследство, допринася за увеличаване на посещаемостта в парка и пребиваване в населените места от прилежащите територии на парка (от различни националности);
- ⇒ За фирми в сферата на туристическото обслужване – развитие на видове бизнеси в сферата на услугите – хотелиерство, ресторантьорство, превоз, водачество и др. Предлагане на разнообразни и качествени допълнителни услуги, развитие на алтернативни форми на туризъм с цел икономическо съживяване на местните райони;
- ⇒ Възможности за контролирано ползване в НП на площи за паша от животновъди от прилежащите на НП територии;
- ⇒ Чрез провеждане на планирани поддържащи и възстановителни дейности в горите – добив на дърва за огрев на местното население и на ограничени количества дървен материал за занаяти, вкл. производство на мебели и др. нужди от местни малки и средни предприятия;
- ⇒ Събиране на билки, ядливи гъби и горски плодове, охлюви и др. за дребно местно производство и предлагане за продажба само в региона;
- ⇒ Възможности за предлагане на екологично чиста продукция, чрез развитие на традиционно животновъдство (от местни „аборигенни“ породи), пчеларство, овощарство и др.

Въвличане на всички местни производители на стоки и услуги с произход или отнасящи се за НП Пирин, в съревнование за **присъждане от Дирекцията на НП на Запазена марка „Местен продукт/услуга на Обекта на Световното природно наследство на ЮНЕСКО – НП “Пирин“година”**.



Последното е разработено като проект за изпълнение в Част 4 на План 14

Без да влиза в противоречие с поставените главни цели, територията на парка предлага възможности за нейното включване в биорегионално /а също не и трансгранично/ планиране съгласно Програмата „Човекът и биосферата“/т. 1.3.4./ и развитата в нея Концепция за Биосферните резервати. Територията на НП Пирин, заедно с включените в нея резервати Байови дупки - Джинджирица и Юлен, може да бъде свързана със съседни резервати и защитени територии /т.2.4.2./ и да бъде включена в българската и международна мрежа от биосферни резервати, с оглед повишаване на възможностите за съхраняване на биологичното разнообразие и устойчиво регионално развитие от една страна, а от друга – за създаването на коридори с допустимо по-интензивно устойчиво социално и икономическо развитие.

2.4.4. Развитие на устойчив туризъм

Национален парк Пирин е модел за развитие на устойчив туризъм, летни и зимни спортове и рекреация, които максимално отговарят на разнопосочните интереси на българските и чужди туристи и на местните общности, чийто социално-икономически статус нараства, благодарение на това.

Пирин е най-предпочитаната планина в България, присъства в над 70% от програмите за активен и приключенски туризъм, т.е. НП Пирин е притегателен център за туристи в населените места около парка. Съществуващият посетителски интерес към НП Пирин е обусловен от големите възможности, които парковата територия предлага в съчетание с прилежащите територии:

- ⇒ Сравнително равномерно разпределени интересни маршрути, насочващи посетителите към всички части на парка;
- ⇒ Специализирани маршрути свързващи места с биологично разнообразие, обекти на Световното природно наследство, туристически обекти, панорамни погледни места и други защитени територии в района;
- ⇒ Възможности за развитие на много видове спорт и форми на туризъм (освен пешеходния): пистови ски (единствено за сега развит, вкл. на световно ниво в туристическата зона на гр. Банско), алпинизъм, пещерничество, велосипеден и конен туризъм, тематичен/ познавателен туризъм, алтернативен туризъм обвързан със селищата в подножието на Пирин;
- ⇒ Места за подслон/отдых – изградена леглова база (хижи, хотели и къщи за гости);
- ⇒ Възможности за целогодишни програми, съчетаващи рекреация и туризъм, комбинирани с балнеолечение / СПА и т.н.
- ⇒ Богата информация, печатни материали и програми;
- ⇒ Богато културното-историческо наследство, на територията на НП и основно в прилежащите територии.

С оглед да се осигури повишаване на социално-икономическите ползи за местното население и ползвателите от всички общини с територии в НП (а не само на една), потенциалните възможности на парка позволяват едно оптимизиране, чрез разсредоточаване на зоните с по-голямо човешко присъствие в периферни на парка райони. По този начин ще



се постигне едно по-балансирано управление на съществуващите и с потенциал за развитие туристически, спортни и рекреационни ресурси.

2.4.5. Научна дейност

Възможностите на Парка по показател „научно-изследователска дейност“, въпреки **огромния му потенциал**, все още не са разработени напълно.

На този етап, научно-изследователската работа е насочена към природните местообитания и местообитания на видове от флората и фауната, лечебни растения и дългосрочен мониторинг в съответствие с планираните програми в План'04.

Потенциалът на Парка по показател научно-изследователска дейност не е разработван системно и пълно през 10-год.период на действие на План'04. Сложено е началото на разкриване и разработване на този потенциал на Парка в края на плановия период 2004-2013 г.

Качествата и значението на НП „Пирин“ като ОСН, и едновременно с това като среда за развитие на местните общности, предполагат **още потенциални възможности за развитие на научно-изследователските и приложни дейности** в един още по-широк спектър, а именно:

- Задълбочаване на провежданите до този момент научни изследвания на територията на парка;
- Проучвания в контекста на очакваните климатични промени и тяхното въздействие върху природния комплекс, местообитанията и видовете от дивата флора и фауна.
- Проучване, изследване и оптимално интегриране като управленска практика и политика за развитие на парка, на най-добрите световни и европейски тенденции за мултифункционално, природосъобразно ползване на ресурси в парка, развитие на туризма, летните и зимни спортове и рекреацията, които да са основание за социално-икономическо развитие на общините около парка, респ. за просперитета на местните общности.

2.4.6. Екологично образование

Национален парк Пирин може да увеличи значението си като обект за провеждане на екологично-образователни и интерпретативни програми

Началото на разкриване и разработване на този потенциал на Парка е положено в края на плановия период на План'04. НП „Пирин“ предлага богата и интересна информация за растителния и животинския свят, за типични за района местообитания и видове и условия за тяхното интерпретиране. Наблюдава се повишен интерес на местно, национално и международно ниво за обучение по целеви групи и интереси с цел запознаване с конзервационно значимите видове в парка, запознаване с правилата за поведение и др.



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg



Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Необходимо е управлението на парка да бъде по-тясно свързано с местното население и неправителствени организации, което може да промени общественото мнение към защитените територии в икономически и социален аспект.

Ще се засилва нуждата от специфичен опит, знания /квалификация и умения за изпълнение от страна на парковата администрация на нови функции, като напр.: консултиране на местната администрация и на други заинтересувани лица (физически и юридически) за взимане на правилни решения, вкл. за проекти касаещи ползване на ресурси, туризъм, спорт и рекреация и т.н.

Все още е недостатъчна квалификацията на специалисти в управлението за ангажиране на обществеността и осигуряване на нейното участие и отговорност в опазване на природата.

DRAFT

ОЦЕНКА НА ОГРАНИЧЕНИЯТА И ЗАПЛАХИТЕ ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА МЕРКИ В РАМКИТЕ НА 10-ГОДИШЕН ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА НП ПИРИН

Оценката на факторите и възможностите за ограничаване или отстраняване на влиянието на заплахите и ограниченията, е направена за т.2.3.1 по следните критерии

- ⇒ Отстраняването на ограниченията/заплахите са задача на Дирекцията на парка и е необходимо да бъдат предприети задължителни мерки за тяхното премахване – 3 точки
- ⇒ Отстраняването на ограниченията/заплахите не са задача само на Дирекцията на парка, но е необходимо тя да предприеме инициативи за тяхното премахване – 2 точки
- ⇒ Отстраняването на ограниченията/заплахите е задача на Дирекцията на парка и изисква допълнителни проучвания и привличане на още инвестиции и партньори за да се предприемат необходимите мерки – 1 точка

Влиянието да се оцени по следните критерии

2.3.2. Влиянието на ограниченията и заплахите върху постигане на поставените главни цели е оценено по следните критерии:

- ⇒ Значително – 3 точки
- ⇒ Средно – 2 точки
- ⇒ Незначително – 1 точка

2.3.3. Териториален обхват на влиянието на ограниченията и заплахите в парка е оценено по следните критерии

- ⇒ Посеместно – оказва влияние върху целия парк – 3 точки
- ⇒ Локално – върху определена част от парка – 2 точки
- ⇒ Потенциално – възможно е при определени ситуации да окаже влияние – 1 точка

Таблица 47: Оценка на ограниченията и заплахите за предприемане на мерки в рамките на 10-годишен план за управление на НП „Пирин“ за периода 2014-2023 г.

ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ	ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ВТОРОСТЕПЕННИТЕ ЦЕЛИ Насоки за тяхното постигане	ОГРАНИЧЕНИЯ И ЗАПЛАХИ И ТЯХНОТО ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ	Отговорност на ДНП т.2.3.1	Влияние върху целите съгласно т.2.3.2.	Обхват на влиянието съгл. т.2.3.3.	Обща оценка на ефекта 7
1	2	3	4	5	6	7
<p>Първа главна цел: Съхраняване на Парка като обект на Световното природно наследство към Конвенцията за опазване на Световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО – ООН</p>	<p>Изпълнение на ангажиментите съгласно международни документи по които Република България е страна.</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ НП „Пирин“ - Обект на световното природно наследство – ЮНЕСКО ⇒ Проект за Европейската екологична мрежа Natura 2000 - 33 „Пирин“ за опазване на дивите птици и опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. <p>Създаване на условия и възможности за осъществяване на образователни и научни цели в съприкосновение със съхранена природна среда</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Реализация на дейности от проект: Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013г.“ <p>Опазване на богатото недвижимо археологическо културно наследство на територията на НП „Пирин“, адаптиране за целите на културния туризъм обектите на</p>	<p><u>Тенденции от естествен характер</u></p> <p>Местно проявление на глобалните промени на природната система и влиянието им върху всички абиотични компоненти:</p> <p>геоморфоложки-свлачища, срутища, дефлация, ерозия и др.</p> <p>климатични – промени в интензитета и годишния ход на кл. елементи и явления</p> <p>хидроложки – промени в годишния режим, количеството и интензитета на валежите, фазите на пълноводие и маловодие, и съответния хидрохимичен и хидробиологичен статус</p> <p><u>Тенденции от антропогенен характер</u></p> <p>Липса на комплексна целева програма, включваща система от научни проекти за изследване на абиотичните рискови процеси и тяхното оптимално третиране на територията на парка</p> <p>Недобри битови и санитарно-хигиенни условия в обектите за подслон в парка; недостатъчен и неподдържан маркировка; липса на обезопасителните средства</p>				Page344



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА

„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

www.ope.moew.government.bg



Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01.2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

	<p>нематериалното културно наследство в Прилежащите територии на Парка с Насоки за постигане:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Опазване и охрана на вече социализираните обекти на археологическото недвижимо културно наследство на територията на НП; ⇒ Оценка на картираните нови археологически обекти от План'14 и планиране необходимостта от социализация; ⇒ Защита на обектите от всички строителни, добивни, мелиоративни и други дейности, които нарушават целостта на земния пласт; ⇒ Обособяване на културни коридори и маршрути, годишни празнични календари, свързани с прилежащите територии и обекти на нематериалното културно наследство 	<p><u>Тенденции от естествен характер</u> Природни въздействия</p> <p><u>Тенденции от антропогенен характер</u> Имамярство, повреди в информационната система</p> <p><u>Ограничения и тенденции извън парка</u> Отсъствие на познания за обектите на КН на територията на НП „Пирин“</p> <p>Недостатъчна образователна дейност свързана с информираността на населението и туристите за консервационната значимост на парка. Ниската степен на информираност на обществеността ограничава потенциала за успешно прилагане на Плана за управление.</p>				
<p>Втора главна цел: Опазване на представителни за РБългария и за Европа типове природни местообитания и местообитания на растителни и животински видове</p>	<p>Запазване и поддържане природозащитното състояние на природните местообитания, популациите и находищата на видовете и особено на консервационно значимите.</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Опазване биоразнообразието на генетично, популационно, видово, екосистемно и хабитатно ниво <p>Запазване естественото състояние на горските местообитания и особено на вековните гори, запазване и поддържане на местообитанията в субалпийския и алпийския пояс</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Управление на посетителите в НП, осигуряващо приемливо антропогенно въздействие върху защитената територия и др. ⇒ Провеждане на Посетителски 	<p><u>Тенденции от естествен характер</u> Глобални климатични промени, ерозионни процеси, ветроломи, снеголоми, лавини, естествени пожари, нисък репродуктивен потенциал на консервационно значими видове, тясна специализация на видовете, и малочисленост на популациите, естествени вредители и патогени, гранично положение на популациите в рамките на ареала. Видовото разнообразие на ядливите гъбите като цяло е запазено. Наблюдаваното през последното десетилетие намаляване на валежите и засушаване се отразява неблагоприятно върху хигрофилните и мезофилни съобщества. Промените в състава на растителната покривка в посока на увеличаване на площите заети от сухоустойчиви видове би оказало</p>				<p>Page345</p>



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА

„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

www.ope.moew.government.bg



Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01.2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

	<p>мониторинг и мониторинг на конфликтите</p> <p>⇒ Наблюдение на тренда на промените в зоната над горната граница на гората, като доказано уязвима в резултат на глобалните промени</p> <p>⇒ Постепенна трансформация на неместните дървесни видове с подходящи местни видове</p> <p>⇒ Мониторинг на състоянието на ключови горски и безлесни територии</p> <p>Опазване биоразнообразието на генетично, популационно, видово, екосистемно и хабитатно ниво</p> <p>⇒ Опазване, възстановяване или поддържане на биологичното разнообразие на всички нива,</p> <p>Запазването на естественото състояние на речната мрежа, стоящите водоеми и техните брегове</p> <p>⇒ Опазване, поддържане или възстановяване на водните ресурси в НП „Пирин“</p> <p>⇒ Съхранение на качествата на водите във водните екосистеми.</p> <p>⇒ Мониторинг за състоянието на водните местообитания</p>	<p>изключително неблагоприятно влияние върху видовото и хабитатно разнообразие в парка. В резултат на глобалното затопляне се наблюдава нахлуването на редица инвазивни видове, което представлява заплаха за редица елементи на биологичното разнообразие и на консервационната значимост на парка.</p> <p>Промяна в растителните съобщества в субалпийския и алпийски пояс оказва неблагоприятно въздействие върху редица видове животни. Влошени са възможностите за размножаване и на някои видове птици, свързани с тревисти терени. В това число попадат и видове с висока консервационна значимост, като тези от алпийския биом (напр. пъстрогушата завирушка).</p> <p>От некрози, суховършии дължащо се на въздействието на насекоми, гъби и други патогени са засегнати елшовите гори (главно от елшов листопад, <i>Agelasticaalni</i>), буковите гори (главно от каламитетния насекомен вредител <i>Rhynchaenusfagi</i>L., в по-малка степен от някои гъби), дъбовите гори (предимно от гъбите <i>Armillariamellea</i>Vahl., <i>Huholomafasciculare</i>Humm., <i>Stereumhirsutum</i>(Willd. exFr.) Gray. и <i>Ophyostomasp.</i>, както и от листогризещи насекоми – педомерки, листоврътки и ликояди), смесените смърчово – елови гори (главно от самодив скаметла <i>Pucciniastrumcariophilla cerum</i></p> <p>Ниска репродуктивност, тясна специализация на видовете и малочисленост на популациите, естествените вредители и патогени и граничното положение в ареала (периферни популации) са основни фактори, водещи до</p>				<p>Page346</p>
--	---	--	--	--	--	----------------



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА

„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

www.ope.moew.government.bg



Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01.2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

	<p>⇒ <i>Мониторинг за състоянието на популациите на автохтонните видове риби</i></p>	<p>висока степен на уязвимост на редица популации</p> <p><u>Тенденции от антропогенен характер</u></p> <p>Неорганизираната / неконтролирана паша Пряко унищожаване на видове Липса на оценка и картиране на екосистемните услуги Тенденциите са негативни, ако продължи безконтролното събиране на ядливи гъби по цялата територия на парка и без въвеждане на задължителни норми и режими. Туристическо натоварване на екосистемите – замърсяване на местообитанията и безпокойство на животните Нарушаване на установените режими Частични ерозионни процеси, нарушаване в структурата, състава и функционирането на естествените екосистеми. Антропогенна фрагментация на местообитания, навлизане на алохтонни видове и редукция на автохтонните видове поради промяна в условията на средата. Незаконният лов и риболов и сечи, избиването на животни, предизвиканите от човека пожари, използването на химични и биологични препарати, навлизането на МПС и замърсяването с битови отпадъци намаляват възможностите за съхраняване на консервационната значимост на парка.</p> <p>Недостатъчно информиране на местните хора за правилата на ползване и опазване на природните ресурси в парка.</p> <p>Неконтролираното и прекомерно пашуване на едрия рогат добитък води до утъпкване на почвата, промяна на коренната растителност, промяна в първичния състав и структура на</p>				<p>Page347</p>
--	--	---	--	--	--	----------------



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА

„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

www.ope.moew.government.bg



Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01.2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

		<p>флората. Това води и до случаи на ерозия, като подобна заплаха по принцип е по-висока за по-чувствителните и уязвими субалпийски и алпийски части на парка.</p> <p>Нарушаване на определените режими в зоните води до: ерозия, нарушаване на естествения характер на екосистемите и протичащите в тях сукцесионни процеси в горските екосистеми. Незаконен лов предимно на едри бозайници (дива коза, благороден елен, сърна, дива свиня, едри птици). Прекомерната паша и лагеруването на коне, крави и овце, както и свързаните с тях палене и коситба имат многостранно влияние върху територията на парка и водят до утъпкване на почвата, промяна на коренната растителност, промяна в състава на гъбните групировки. От друга страна намалената паша повлиява неблагоприятно популациите на някои видове насекоми и земноводни, както и с намаляването и изчезването на някои от видовете лешоядни птици в парка (брадатия лешояд, картала, белоглавия лешояд)</p> <p><u>Ограничения и тенденции извън парка</u> Недостатъчна информираност на посетителите Тенденциите на намаляване на ресурсите от ядливи гъби са по-силно изразени в извънпарковите територии. Там е много трудно да се осъществи контрол върху събирането на гъби. Глобалното затопляне като основна тенденция на климатичните промени определя нарастването на природните катаклизми като засушаване и наводнения, които променят характера на естествените екосистеми и застрашават съществуването на уникалното</p>				<p>Page348</p>
--	--	---	--	--	--	----------------



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА

„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

www.ope.moew.government.bg



Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01.2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

		<p>биологично разнообразие.</p> <p>Генетична ерозия, внасяне на неместни видове – При животните в парка от хибридизация са застрашени потенциално дивата котка и вълкът.</p> <p><u>Тенденции от естествен характер</u></p> <p>В контекста на климатичните промени се наблюдава намаляване на валежите в планинските части на страната за сметка на поройни извалявания в по-ниските територии.</p> <p>Регистрира се и известно намаляване на формиращите се снеготопища. С това се обяснява и по-ниския изчислен воден ресурс на територията на парк Пирин</p> <p>Климатичните промени, които водят до изменения в таксономичния състав и структурата на ключови биологични елементи за качество на водите, в антропогенно неповлияни пунктове/участъци, което води до отпадане на по-чувствителни видове и заменянето им с по-устойчиви, толерантни.</p> <p>Пресушаване и зачимяване на езера в парка; засилена еутрофикация в голяма част от езерните екосистеми; лавини, изместващи хидробионтите, в т.ч. риби от съответните местообитания.</p> <p><u>Тенденции от антропогенен характер</u></p> <p>Увеличаване на антропогенния натиск върху количеството на водните ресурси е следствие от развитието на туристическата инфраструктура в непосредствена близост до границите на парка, както и в подножието.</p> <p>Увеличено водопотреблението, което налага</p>				<p>Page349</p>
--	--	---	--	--	--	----------------



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg



Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01.2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

		<p>изграждането на допълнителни водохващания като някои от тях засягат и парка.</p> <p>Производството на изкуствен сняг също води до увеличаване водопотреблението.</p> <p>Занижения контрол при издаване на разрешителни за водохващане, поставяне на разходомери за контролиране на водовземането, водохващанията да се изградят извън парка.</p> <p>За разрешените за пашуване зони се препоръчва засилване на контрола върху временните обекти и кошари. Следва да се забрани свободното движение на животните и достъпа им до водохващанията и водните тела, за да се намали рискът от еутрофикация и утъпкване и замърсяване на почвите ;</p> <p>Интродукция на чужди видове риби</p> <p>Неконтролирано зарибяване и зарибителен материал</p> <p>Бракониерство</p> <p>Изсичане на естествената водна растителност Бивакуване. Засилен туристически поток в определени територии</p> <p>Потенциална опасност за състоянието на езерата в парка в посока на по-слабо подхранване, замърсяване и еутрофикация.</p> <p>Хидроморфологични промени и корекции в горните течения на реките, които имат кумулативен, негативен ефект върху по-долу</p>				
--	--	--	--	--	--	--



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА

„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

www.ope.moew.government.bg



Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01.2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

		<p>разположените речни участъци.</p> <p><u>Ограничения и тенденции извън парка</u> Интензивна сеч извън границите на парка, може да доведе до повишена ерозия и пороен характер на реките,</p> <p>Развитие на инженерна структура – водохващания, туристическа инфраструктура, писти, лифтове могат да доведат до изменение на естествените условия на генезиса на речния отток, подхранване на езерата и др.</p> <p>Оптимизиране на взаимодействието на вземащите решения местни и централни управленски органи при извършване на дейности по наблюдение и контрол на въздействията върху химичния статус на водните тела в парка.</p> <p>Интензивно строителство на МВЕЦ, които се нуждаят от значителни обеми води.</p> <p>Изграждане на хидротехнически съоръжения – ВЕЦ, прагове, прегради по течения на реките, каптиране за питейни нужди</p> <p><u>Тенденции от антропогенен характер</u> Нарушаване на определените режими в зоните – ерозия и нарушаване на естествения характер на сукцесионните процеси Прекомерно натоварване на определени местата за спорт и отдих Повишаване концентрациите на нитрати в почвите от прилагане на физиологично кисели разтвори при затревяване на пистите в ски зона с център гр.Банско. Пожари с антропогенен произход (умишлени</p>				
--	--	--	--	--	--	--



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА

„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

www.ope.moew.government.bg



Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01.2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

		<p>или поради небрежност)</p> <p><u>Ограничения и тенденции извън парка</u> Инвестиционни намерения на общините в района на Парка за реализиране на спортни, атракционни и рекреационни обекти</p>				
<p>Трета главна цел: <i>Опазване на естествения характер на екосистемите в резерватите и в други територии с потенциал на резерватни</i></p>	<p>Запазване естественото състояние на екосистемите и местообитанията, вкл. в субалпийския и алпийския пояс в резерватите и в други територии с потенциал на резерватни</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Осигуряване на естественото функциониране на екосистемите ⇒ Реализация на дейности от проект: Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013г.“ ⇒ Мониторинг върху състоянието Програма „Човекът и биосферата“ - ЮНЕСКО 	<p><u>Тенденции от естествен характер</u> Климатични промени Природни катаклизми Глобални климатични промени, ветроломи, снеголоми, лавини, естествени пожари, нисък репродуктивен потенциал, тясна специализация на видовете, и малочисленост на популациите, естествени вредители и патогени, гранично положение на популациите в рамките на ареала.</p> <p><u>Тенденции от антропогенен характер</u> Липса на достатъчен контрол за спазване на ограничен достъп Браконьерство</p> <p><u>Ограничения и тенденции извън парка</u> Несъобразяване от страна на посетителите с действащите забрани Все още е недостатъчна образователната дейност и информираността на населението и туристите за консервационната значимост на резерватите и на парка. Ниската степен на информираност на обществеността ограничава потенциала за успешно прилагане на Плана за управление.</p>				
<p>Четвърта главна цел: <i>Усъвършенстване на управлението на посетителите в НП, осигуряващо приемливо</i></p>	<p>Създаване на условия и възможности за осъществяване на образователни и квалификационни, както и научни програми в съприкосновение със съхранена природна среда</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Планиране и изграждане на адекватна 	<p><u>Тенденции от естествен характер</u> Придобит от парковата администрация попожителен опит в обученията на персонала по различни проекти, напр. по технически проект за опазване от пожари и непредвидени спешни случаи, комуникацията на и др.</p>				



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА

„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

www.ope.moew.government.bg



Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01.2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

<p><i>антропогенно въздействие върху защитената територия</i></p>	<p><i>система за опазване и управление (паркова охрана), която да осигури съхранението на природното наследство за бъдещите поколения;</i></p> <p>⇒ <i>Изграждане на работеща система от партньорства за устойчиви дейности между всички заинтересовани страни в прилежащите на НП Пирин територии;</i></p> <p>⇒ <i>Обучение на охранителите за провеждане на мониторинг;</i></p> <p>⇒ <i>Осигуряване на редовен достъп до информация на местните хора от страна на Дирекцията на парка;</i></p> <p>⇒ <i>Създаване на добра комуникация между парковата администрация, парковата охрана и местните хора;</i></p> <p>⇒ <i>Поддържане на информационната система на територията на парка;</i></p> <p>⇒ <i>Осигуряване по административен път от Д НП функциониране на Специализиран Научен съвет по направления, за реализиране на качествени практико-научни разработки</i></p> <p>⇒ <i>Други.</i></p> <p>Оптимизация на управлението, институционално развитие на администрацията на Националния парк, обучение и управление на персонала</p> <p>⇒ <i>Изпълнение на технически проект за опазване от пожари и действия при пожарна ситуация, и непредвидени и спешни случаи;</i></p> <p>⇒ <i>Разработване на стратегия за управление и контрол на</i></p>	<p>Готовност за придобиване на по-добра специфична квалификация, проучване на член европейски опит, съобразно отговорностите на експерти и охранители.</p> <p><u>Ограничения и тенденции извън парка</u></p> <p>Недостатъчна информираност на местните хора и посетителите на парка за биоразнообразието и ценността на екосистемите – води до нестабилност на природните местообитания.</p> <p>Недостатъчна проученост на интересите на туристите – затруднява промяната на отношението на посетителите към защитените територии.</p> <p>Липса на системно и обвързано планиране и публикуване на научно-изследователска дейност в защитената територия между институтите на БАН, ВУЗ, НПО</p> <p>Несвоевременно реализиране на възможностите за допълнително финансиране по програми.</p>				
---	--	--	--	--	--	--



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg



Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01.2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

	<p>замърсяването с битови отпадъци.</p> <p>⇒ Разработване на програма за обучение на парковата охрана и на администрацията.</p> <p>⇒ Рамков план за обучение по експертни групи и управление на кариерата на персонала на ДНП за периода 2012-2017 г.“</p>					
<p>Петта главна цел: Осигуряване на приходи за местните общности в резултат на възможностите и предимствата на Националния парк</p>	<p>⇒ Максимално възможно осъществяване на План '14 с национални, регионални и местни/общински стратегически документи свързани с развитието на туризма, спорта и рекреацията, в т.ч. с общинските планове за развитие и общите устройствени планове (приети или в процедура по приемане), други приети и съвместими (с ОС) проекти и документи.</p> <p>⇒ Адаптиране на управлението на парка към осигуряване на традиционни и нови -алтернативни възможности за осигуряване на приходи за местните хора.</p> <p>⇒ Обособяване на културни коридори и маршрути, годишни празнични календари, свързани с прилежащите територии и обекти на нематериалното културно наследство.</p> <p>⇒ Разработване на марка – патент за предлаганите в района продукти и услуги.</p> <p>⇒ Въвличане на местното население, общините и неправителствените организации в развитието на малкия и среден бизнес.</p>	<p><u>Тенденции от естествен характер:</u> Локални прояви на глобалните климатични промени</p> <p><u>Тенденции от антропогенен характер</u> Липса на организиран, сертифициран и научно-базиран мониторингов процес върху параметрите на климатичните елементи на територията на парка</p> <p>Лоши санитарно – хигиенни условия в хижите и заслоните и затруднения със събирането и извозването на битовите отпадъци води до замърсяване на прилежащите територии и водни обекти.</p> <p>Неефективно ползване на съществуващите туристически ресурси и липса на интерпретация на природното и културно-историческото наследство води до намаляване на възможностите за повишаване на икономическите ползи за местното население</p> <p>Липса на координация на услугите свързани с парка и контрол върху тях</p> <p>Недостиг и лошо качество на дървесината разрешена за ползване</p> <p><u>Ограничения и тенденции извън парка</u> Липса на национално-координирана програма</p>				Page354



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg



Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01.2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

	<p>Устойчиво ползване на биологични ресурси – паша, дървен материал за парка и местното население, билки, гъби, услуги и др. Упражняване на контрол върху ползването на ресурсите</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Въвеждане система с План'14 за екстензивна паша извън СОЗ, зоната за туризъм и в близост до езерата; ⇒ Толериране от Администрацията на НП паша на местни /аборигенни/ породи домашни животни; ⇒ Засилен контрол при ползване по норматив за лични нужди на гъби и лечебни растения; ⇒ Добив на дървен материал за нуждите на Парка и местното население и дребния местен бизнес следва да става по утвърден устройствен план/проект в съответствие с нормите и режимите на План'14 <p>Осигуряване развитието на природосъобразен летен и зимен туризъм спорт и рекреация в съответствие със значимостта и предназначението на парка, чрез създаване на оптимални условия за духовно обогатяване чрез досег с дивата природа, отдих и спорт за укрепване на човешкото здраве</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Провеждане на Посетителски мониторинг и мониторинг на конфликтите. ⇒ Управление на посетителите в НП, осигуряващо приемливо антропогенно въздействие върху защитената територия и др. ⇒ Подпомагане на посетителите на парка при опознаване на интересните 	<p>за комплексни и съгласувани научни изследвания на парковите територии в страната</p> <p>Лошите санитарно-хигиенни условия и липса на специализирана туристическа инфраструктура в прилежащите на НП Пирин територии.</p> <p>Липса на държавна политика за популяризиране на България и на НП Пирин като дестинация за алтернативен туризъм</p> <p>Липса на национално координирана научно-изследователска програма за рационално и щадящо ресурсоползване на парковите територии в страната, и успешно третиране на рисковите абиотични процеси, или адаптиране към тях.</p> <p>Пропуски в законодателството и неспазване на законите;</p> <p>Липса на системни и систематизирани знания за посетителския поток. Неползване на научни експертни оценки за нагласите на потенциалните и реални посетители и техните интереси. Липса на обратна връзка.</p> <p>Липса на ясен регламент за устройствени планове и проекти, съгласно чл.64 от ЗЗТ.</p> <p>Недостатъчен контрол от страна на държавните институции, инвестиционен натиск.</p>				
--	---	---	--	--	--	--



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg



Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01.2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

	<p><i>местообитания и видове, чрез обучаване на водачи и целеви групи</i> ⇒ <i>Повишаване информираността сред местното население за значимостта на Националния парк като ОСН</i></p>					
--	---	--	--	--	--	--

DRAFT



1303 - гр. София; ул. „Пиротска“ 64; тел.: 986 70 02; факс: 986 67 81; e-mail: info@proles.bg
ISO 9001-2008 Certified Company





ЧАСТ 3: НОРМИ, РЕЖИМИ, УСЛОВИЯ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

В тази част е разработено зонирание на територията на НП „Пирин“ с обхват и функционално предназначение на зоните. Определени са за отделните зони режими и норми, условия и препоръки в съответствие с целите на управление.

Принципи на зонирание

- ⇒ Направеното зонирание и определено функционално предназначение на зоните произтича от направените проучвания, характеристики, анализи и оценки в Част 1, насочени към постигане на целите, преодоляване или ограничаване на заплахите описани и оценени в Част 2 от Плана. Основа на разработеното зонирание на територията са оценките на съществуващото функционално зонирание, норми и режими, условия и препоръки за осъществяване на дейностите в План'04, представени в т.1.7, Първа оценка – т.1.21., т.1.22., 1.23. и т.1.24. на настоящия План за управление на НП „Пирин“ за периода 2014-2023 г.
- ⇒ Актуализираните дългосрочни - главни цели в Част 2, са съществена предпоставка за допълване, преформулиране и оптимизиране на териториалния обхват по значими функции на категорията „национален парк“. Видовете зони, наименования, обхват и функционално предназначение на зоните от функционалното зонирание към План'14 е разработено съгласно чл 19. т.1, 2, 3. от Закона за защитените територии. Обособени са и Зони съгласно т.4 в съответствие със специфичните условия в НП „Пирин“
- ⇒ Специално внимание е отделено на природните местообитания и приоритетните за опазване природни местообитания и местообитания на видове значими за Европейския съюз от Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие. Зонирането отчита и местообитанията на ключови видове от флората и фауната определени от Възложителя за детайлно картиране.
- ⇒ Съществен момент при планиране на зоните и функциите им е осъществената връзка с прилежащите територии и новите устройствени планирания, които поемат съществени елементи на отдиha, рекреация и спорта.
- ⇒ Границите на зоните са направени на базата на нов ЦМТ, като се ползват граници на отдели и подотдели и кадастрални номера съответстващи на таксономичните единици и вид на площите.
- ⇒ Отделен слой тип „полигон“ за функционално зонирание е елемент от Географската информационна система на Националния парк. Към Плана за управление е приложена Карта „Функционално зонирание“ в М 1:25 000 и Приложение „Функционално зонирание“ включено към План'14.

3.1. ЗОНИРАНЕ И ФУНКЦИОНАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА ЗОНИТЕ

Определените зони са съобразени с изискванията на Заданието за разработване на Плана за управление за периода 2014-2023 г., като е използвана възможността да се преформулира тяхното функционално предназначение



3.1.1. Резерватна зона

Обхват: Включва обявените със заповеди биосферен резерват „Баюви дупки – Джинджирица“ и Резерват „Юлен“ представляващи образци от естествени екосистеми, характерни и забележителни видове от флората и фауната и техните местообитания.

План 14 предлага възстановяване на първоначално включени площи при обявяване на резерват „Баюви дупки-Джинджирица“ - м. Бански суходол.

Предложените площи за включване имат качества на резерватна територия.

Функционално предназначение: Съхраняване на представителни първични и съхранени екосистеми, местообитания и видове, скални ландшафти и образувания при строг режим на опазване

Цел на управление на зоната: чл.16.(2) ЗЗТ - Запазване на естествения характер на екосистемите и протичащите процеси в тях, възможности за провеждане на научна и образователна дейност и/или екологичен мониторинг; опазване на генетичните ресурси; запазване на естествени местообитания и на популациите на защитени редки, ендемитни и реликтни видове; допълване и развитие на мрежа от представителни за България и Европа екосистеми и застрашени местообитания.

Режим на управление: съгласно чл.17.

Площ на зоната: 5990.7 ха (14.8%)

3.1.2. Зона за ограничено човешко въздействие

Обхват: Включва съхранени естествени екосистеми и природни местообитания, приоритетни за опазване природни местообитания и застрашени природни местообитания и местообитания на консервационни видове от флората и фауната извън резерватната зона. Отличава се със запазени естествени процеси. Включва приоритетни и природни местообитания от ЗБР, Natura 2000 местообитания от Директива 92/43/ЕЕС за хабитатите и Директива 2009/409/ ЕЕС за птиците с национално и европейско значение: 4070 * Храстови съобщества с *Pinus mugo*; 6230* Богати на видове картьолови съобщества върху силикатен терен в планините; 3130 Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от *Littorelletea uniflorae* и/или *Isoeto-Nanojuncetea*; 3160 Естествени дистрофни езера; 4060 Алпийски и бореални ерикоидни съобщества; 6150 Силикатни алпийски и бореални тревни съобщества; 6170 Алпийски и субалпийски варовикови тревни съобщества; 62D0 Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества; 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс; 7140 Преходни блата и плаващи подвижни торфища; 8110 Силикатни сипеи от планинския до снежния пояс; 8120 Сипеи върху варовити терени и калциеви шисти във високите планини; 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове; 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове; 9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*; 9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*; 91ВА Мизийски гори от обикновена ела; 91СА Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори; 9410 Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-Piceetea*); 95А0 Гори от бяла и черна мура

Функционално предназначение: Опазване ценни природни местообитания извън резерватната зона, защита на границите на ОСН и резерватната зона.

Цел на управление: Опазване и поддържане на естествените процеси и качеството на средата за продължителен период, възстановяване при необходимост на природните местообитания и местообитанията на видовете във високопланинските тревни съобщества, скални ландшафти и речната мрежа. Постигане на ефективна защита на резерватната зона от обекти и дейности с вероятно (потенциално) отрицателно въздействие върху резерватната зона и ОСН

Площ на зоната:



3.1.3. Специална буферна зона

Обхват: Площи с туристическо натоварване, включващи от северната граница на НП главните подходи за летен пешеходен и велотуризм, групови и индивидуални автомобилни туристически посещения до хижите в зоната, както и пистите и съоръженията за зимен ски спорт в ски-зона с център гр.Банско и ски-зона гр.Добриница. Зоната е обявена с Решение 34 СОМ 8В.5 на КСН на ЮНЕСКО с цел изключване от границите на ОСН.

Функционално предназначение: Защита на границите и Обекта на СН от вероятно негативно въздействие върху биологичното и ландшафтно разнообразие. Ограничаване на развитието на туристически дейности свързани със зимни спортове в ОСН.

Цел на управление: Опазване, поддържане и възстановяване на природните местообитания и местообитанията на видовете, при ползване на територията за летен и зимен туризм и ски-спорт, за обслужване на посетителите, управление и поддържане на обекта на концесия, поддържането в наличност на обекта и на услугите и стопанските дейности, които се осъществяват чрез него, и осигуряването на непрекъснатост и ниво на качество на предоставяните услуги на посетителите при недопускане на отрицателно въздействие върху Обекта на световното наследство и неговите граници.

Площ на зоната: 1078.3 ха, вкл. спортните съоръжения вътре в нея (2.7%)

3.1.4. Зона за опазване на горските, високопланинските тревни, езерни и речни екосистеми

Обхват: Включва съхранени екосистеми, горски местообитания и местообитания на високопланинските тревни съобщества, течащи и стоящи води - реки, езера, торфища, водопади, скални образувания, пещери, грохоти и др. геоморфологични особености в зоната, със запазен естествен характер и развитие, с установени застрашени местообитания на консервационно значими видове

Функционално предназначение: Опазване и устойчиво ползване на природните местообитания и местообитанията на видовете, ресурсите на горските и тревните съобщества, ползването на дървесни и недървесните продукти – лечебни растения, сено, възможностите за паша на домашни животни и подборен отстрел на ловни видове.

Цел на управление: Поддържане естествения характер на горските насаждения и високопланинските тревни и храстови съобщества, възстановяване на негативни промени от естествен и антропогенен характер, чрез ограничаване на достъпа или друг метод, управление на дейностите, мерките и нормите за ползването на дървесина и недървесни продукти, прилагане на метод за екстензивна паша на домашни животни и опазване на дивеча.

Площ на зоната:

3.1.5. Зона за туризъм

Обхват: В зоната за туризъм се включват територии със съществуващо в различна степен на интензивност туристическо натоварване и със съществуваща и новопланирана туристическа инфраструктура. В зоната участват главни, второстепенни и третостепенни подходи; включени като площи обекти пешеходни туристически маршрути; обекти на културно-историческото наследство; специализирани места и маршрути за интерпретиране (екопътеки и интерпретативни маршрути) и образователни дейности; места за палене на огън; места, оборудвани за почивка; посетителски обекти и съоръжения - места, определени за бивакуване; маршрути за велотуризм; маршрути за конен туризъм и др., погледни места; чешми по туристически маршрути; спортни съоръжения; места за алтернативен туризъм и



спорт: алпинизъм, алпийски ски, скално и ледено катерене, делта - и парапланеризъм, зимни траверси, ориентиране и др.; места за рекреация; места за традиционни масови прояви; пътищата със свободен достъп и паркингите към тях; обекти за подслон предлагащи услугата „настаняване на посетителите“ (хижи, туристически заслони и др.); посетителски центрове и информационни пунктове.

Функционално предназначение: Зоната има предназначение да конкретизира териториалното разположение и функционално предназначение на обектите и дейностите свързани с туризма. Планираните нови обекти и обслужващи съоръжения са насочени към нова политика за разсредоточаване и управление на посетителите; търсене на нови елементи на природосъобразния туризъм; планиране на райони и места с акценти за приоритетно развитие на определен вид туризъм свързан с интерпретация. Въвеждане на повече елементи в граничните територии от НП и близки до селищата площи за образователни, игрови, спортни и атракционни съоръжения и паркови архитектурни елементи.

Цел на управление: Туристическата зона се управлява с цел: максимално запазване на екологичните, геоморфоложки и естетически дадености; създаване на условия и насочване на посетителите към форми на туристическо, спортно и рекреационно ползване, което осигурява запазване на територията в близко до естественото ѝ състояние; опазване на природните ресурси от методи на ползване за туризъм и спорт, които увреждат биоразнообразието в зоната и оказват негативно влияние върху местообитанията извън зоната.

Особености на предложената туристическа зона:

- ⇒ Обхваща екосистеми, които са повлияни в различна степен от човешка намеса;
- ⇒ Балансирано териториално разположение на обектите за природосъобразен туризъм, рекреация, спорт, атракции и услуги;
- ⇒ Планираните обекти и съоръжения за туризъм са в контекста на актуалните ОУП на общините в района на НП с тяхното туристическо и социално-икономическо развитие.
- ⇒ Новите обекти за подслон в План'14 са ситуирани с цел сигурност на туристите при продължителните маршрути.

Площ на зоната:

3.1.6. Зони на хижите, административните центрове за управление и поддръжка на парковете и спортните съоръжения;

Обхват: Включва районите на съществуващите хижи, почивни домове, бунгала и сгради на парковата администрация, ПСС, техническа инфраструктура – трафопостове, каптажи, просеки за въздушни електропроводи, противопожарни просеки и съоръжения, противолавинни съоръжения, пътна инфраструктура, съществуващи ски-писти и съоръжения, места за ново строителство предвидени с проекти и включени в Плана за управление, както и строителство, определено от Плана за целите на Националния парк

Функционално предназначение: Зоната осигурява необходимата техническа инфраструктура за обслужване и постигане на добри благоустроеност и санитарно-хигиенни условия на сградите за подслон, административните центрове за управление и охрана, поддръжане на спортните съоръжения, осигуряване пожарна безопасност и сигурност на ползвателите на спортните съоръжения и зимния туризъм.

Цел на управление: Постигане на добро техническо състояние на техническата и пътна инфраструктура, определяне за поддръжане на сервитути на водопроводи, електропроводи, противопожарни просеки и спортни съоръжения, подобряване и поддръжане на санитарно-



хигиенното състояние на сградите в съответствие с нормативните изисквания, отстраняване на сгради опасни за здравето и от срутване, поддържане на пастирските заслони, осигуряване на добри условия на парковата охрана за оптимално управление и информационно обслужване на посетителите.

Площ на зоната:

3.2. РЕЖИМИ И НОРМИ

3.2.1. Режими и норми общовалидни за цялата територия на Националния парк по ползване на ресурсите, строителство и инфраструктура

3.2.1.1. По ползване на ресурсите

⇒ Произтичащи от чл. 21 от Закон за защитените територии/ЗЗТ

Чл. 21. В националните паркове се забраняват:

1. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2000 г.) строителство, освен на туристически заслони и хижи, водохващания за питейни нужди, пречиствателни съоръжения, сгради и съоръжения за нуждите на управлението на парка и обслужването на посетителите, подземни комуникации, ремонт на съществуващите сгради, пътища, спортни и други съоръжения;
2. производствени дейности, с изключение на поддържащи и възстановителни дейности в горите, земите и водните площи;
3. извеждане на голи сечи;
4. използване на изкуствени торове и други химически средства;
5. внасяне на неприсъщи за района растителни и животински видове;
6. паша на кози, както и пашата в горите извън ливадите и пасищата;
7. събиране на билки, диворастващи плодове и други растения и животни на определени места;
8. събиране на вкаменелости и минерали, увреждане на скални образувания;
9. нарушаване на естественото състояние на водни площи, водни течения, техните брегове и прилежащи територии;
10. дивечоразвъдна дейност и ловуването, освен при регулиране на числеността на животинските видове;
11. спортен риболов и риборазвъждане на определени места;
12. замърсяване на водите и терените с битови, промишлени и други отпадъци;
13. бивакуване и палене на огън извън определените места;
14. намеса в биологичното разнообразие;
15. (доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) събиране на редки, ендемитни, реликтни и защитени видове, освен за научни цели;
16. други дейности, определени със заповедта за обявяване на защитената територия и плана за управление.

⇒ Произтичащи от Заповед № 395 от 15.X.1999 г. (ДВ, бр. 44/2000г.) на Министъра на околната среда и водите съгласно параграф 2 ал.1 от Преходни и заключителни разпоредби на ЗЗТ, народен парк „Пирин“ се прекатегоризира в „национален парк“



със същото наименование. Всички предходни заповеди съдържащи режими за територията, с тази заповед, се заличават.

⇒ **Произтичащи от ЗЗТ и заповедите за обявяване и режимите на Биосферен резерват „Баюви дупки – Джинджирица” и Резерват „Юлен”:**

Чл. 17. (1) В резерватите се забраняват всякакви дейности, с изключение на:

1. тяхната охрана;
 2. посещения с научна цел;
 3. преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел;
 4. събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите.
 5. (нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) потушаване на пожари и санитарни мероприятия в горите, увредени вследствие на природни бедствия и каламитети.
- (2) Пътеките по ал. 1, т. 3 се определят със заповед на министъра на околната среда и водите.
- (3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г.) Посещенията по ал. 1, т. 2 и 4 се осъществяват след съгласуване с министъра на околната среда и водите или с оправомощени от него длъжностни лица.
- (4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., доп. - ДВ, бр. 77 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г.) Санитарните мероприятия по ал. 1, т. 5 се извършват след съгласуване с министъра на околната среда и водите или с оправомощени от него длъжностни лица, издадено след положително научно становище от Българската академия на науките и положително решение на Националния съвет по биологичното разнообразие.

⇒ **Произтичащи от ЗБР, във връзка с обявената с идентификационен код BG0000209 Защитена зона „Пирин“- Защитена зона „Пирин“ от тип „С“ – Защитена зона по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици и защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.**

- **Предмет на опазване** в защитена зона „Пирин“ с идентификационен код BG0000209 са видове птици: видове по чл.6, ал.1, т.3 от ЗБР; видове по чл.6, ал.1, т.4 от ЗБР;
- **Режими** въведени със Заповед № РД-572 от 8 септември 2008 г. (ДВ бр. 84/26.09.2008 г.) за обявяване: т.8.Защитените територии, обявени по реда на Закона за защитените територии, попадащи в границата на защитена зона „Пирин“ с идентификационен код BG0000209, запазват статута си, категорията, границите и режимите си на опазване

⇒ **Произтичащи от Закон за лечебните растения/ЗЛР :**

РЕЖИМИ

- 1). За находища на лечебни растения, намиращи се в защитени територии, се прилагат режимите и нормите, установени със Закона за защитените територии, заповедите за обявяване и планове за управление на защитените територии, а по отношение на опазването и ползването - разпоредбите на ЗЛР.
- 2). Съгласно ЗЛР за опазване на лечебните растения в горски територии се определят превантивни и текущи мерки въз основа на дългосрочни и краткосрочни предвиждания.



Мерките по включват поддържане на почвите, светлинния, топлинния и водния режим в местообитанията на лечебните растения, както и дейности и режими за осигуряване на добро жизнено състояние и възстановяване на популациите и ресурсите от лечебни растения.

3). За приоритетни типове природни местообитания и видове лечебни растения, включително редки или изчезващи, за отделни райони или находища се разработват и прилагат съответни биологични, химични, физико-механични и интегрирани методи и средства за опазване.

4). Забранява се пашата на селскостопански животни в горските територии, когато тази дейност противоречи на предвижданията за опазване на определени видове лечебни растения.

5. ЗЛР с подзаконов документ определя "Начин на ползване" с указания относно начина на събиране на билките (изкопаване, откъсване, изрязване, обелване), използваните инструменти и необходимите изисквания за възстановяване на находището.

НОРМИ

"Билки за лични нужди" са количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва:

- а) корени, коренища, луковици или грудки - до 1 кг;
- б) стръкове - до 2 кг;
- в) листа - до 1 кг;
- г) кори - до 0,5 кг;
- д) цветове - до 0,5 кг;
- е) семена - до 0,1 кг;
- ж) плодове - до 10 кг;
- з) пъпки - до 0,5 кг;
- и) талус - до 1 кг.

⇒ Произтичащи от Закон за лова и опазване на дивеча/ЗЛОД :

РЕЖИМИ

- 1). ЗЛОД определя, че не се обособяват ловностопански райони върху природни резервати.
- 2). В защитените територии стопанисването на дивеча се извършва съгласно техния режим и план за управление.
- 3). Ветеринарномедицинският надзор и борбата с болестите по дивеча в национален мащаб се осъществяват от Българската агенция по безопасност на храните и Изпълнителната агенция по горите.
- 4). Профилактиката на дивеча се извършва съгласно утвърдена от министъра на земеделието и храните държавна профилактична програма съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност.
- 5). Ловуване е: и престой или движение на лица извън населените места с извадено от калъф и сглобено ловно оръжие, независимо дали е заредено или не; стъпни капани, примки с метално въже и електрически звуковъзпроизвеждащи прибори за привличане на дивеча.
- 6). Подборното ловуване се извършва с нарезно ловно оръжие или с гладкоцевно ловно оръжие с куршум.
- 7). Право на придобиване, носене и употреба на ловно нарезно оръжие имат само лицата, придобили квалификация по реда на чл. 26 от ЗЛОД
- 8). Право на подборно ловуване имат лица, придобили право на лов, със стаж като ловци не по-малък от 2 години и успешно положили изпит пред комисия, назначена със заповед на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.



9.) Право на подборно ловуване без полагане на изпит имат лицата, придобили право на лов и завършили висше образование с образователно-квалификационна степен "бакалавър" по специалността "Горско стопанство" или "магистър" по специалността "Ловно и рибно стопанство" в Лесотехническия университет.

10.) ЗЛОД определя при ловуване следните забрани за използването на следните средства и методи:

10.1. огнестрелни оръжия, неотговарящи на изискванията на чл. 56 от ЗЛОД и арбалети;

10.2. капани, примки и мрежи, лепила и ями (трапове), ако се прилагат за неизбирателен лов или за убиване;

10.3. отровни или упойващи вещества, както и стръв с такива вещества;

10.4. електрически звуковъзпроизвеждащи устройства и изкуствени източници на светлина, както и приспособления за осветяване на целта;

10.5. огледала и други заслепяващи предмети;

10.6. електрически уреди, способни да убиват или да зашеметяват;

10.7. живи животни, използвани като примамка, както и слепи или осакатени;

10.8. експлозивни, обгазяване или опушване;

10.9. приспособления за нощна стрелба, съдържащи електронен преобразувател или увеличител на образа;

10.10. моторни превозни средства;

10.11. летателни средства;

10.12. ловни соколи и други грабливи птици, независимо от вида и произхода им, както и ловни хрътки;

10.13. огнестрелни оръжия с монтирани заглушители;

11.) За защита на дивеча и неговите местообитания се забранява паленето на стърнища, слогове, крайпътни ивици, площи със суха растителност и на растителността във високопланинските пасища.

⇒ Произтичащи от Закон за рибарството и аквакултурите/ЗРАК :

РЕЖИМИ

1.) Контролът по опазването на биологичното разнообразие на рибните ресурси се упражнява от министъра на околната среда и водите и от министъра на земеделието и храните.

2.) Въвеждането на неместни видове и повторното въвеждане на местни видове риби и други водни организми във водните обекти се извършва по реда на Закона за биологичното разнообразие.

3.) При извършване на риболов във водните обекти - държавна или общинска собственост, лицето, което притежава билет за любителски риболов или е придобило право за усвояване на ресурс от риба и други водни организми за съответната календарна година, става собственик на рибите и другите водни организми:

4.) Любителски риболов могат да извършват физически лица, които притежават билет за любителски риболов. Билетът за любителски риболов е личен и поименен и не може да се преотстъпва на трети лица.

5.) Децата до 14-годишна възраст и хората с увреждания могат да извършват любителски риболов с безплатен риболовен билет в обектите за любителски риболов

6.) Лицата под 14-годишна възраст извършват любителски риболов само с придружител, притежаващ билет за любителски риболов.

7.) Лицата, упражняващи любителски риболов, са длъжни: да използват 2 броя въдици (пръчки) с монтирани до 2 броя куки (единични или двойни) при риболов в реките, старите речни корита и вътрешните езера и блата;



- 8). Уловената риба и другите водни организми при любителския риболов не могат да бъдат предмет на покупко-продажба.
- 9). ИАРА съгласува проекти за изграждане на съоръжения, чрез които се осигурява миграцията на рибите и другите водни организми; дава предписания за отстраняване на негативното влияние на съществуващи съоръжения, които пречат за миграцията на рибите и другите водни организми.
- 10). Забранени уреди и средства за любителски риболов: взривни материали, отровни и упойващи вещества; електрически ток и технически устройства и съоръжения за улов с електрически ток и лъчения; огнестрелно оръжие; харпун; кърмаци; маломерни мрежени уреди тип "парашут".
- 11). Уредите с електрически ток и технически устройства и съоръжения за улов могат да се използват за провеждане на научни изследвания с разрешение на министъра на земеделието и храните при условията и по реда на издаване на разрешителното за научноизследователски цели съгласно ЗРАК
- 12). Забранява се уловът, пренасянето, превозването и продажбата на риба и други водни организми от обектите с размери, по-малки от минимално допустимите, съгласно приложение № 2 от ЗРАК. Забраната не се отнася за случаите на улов на риба и други водни организми с научноизследователски цели.

НОРМИ

- 1). След едномесечен риболов излет, при осъществяване на риболов в събота, неделя и на празнични дни риболовците запазват за себе си до 2 кг пъстървови риби, но не повече от 6 бройки. В делнични дни риболовците са длъжни да пускат обратно всяка уловена пъстървова риба. За всички останали видове риба риболовците запазват до 3 кг, с изключение на единичен екземпляр с по-голямо тегло. В случаите на улов на жаби и раци задържат до 50 екземпляра. В случай на улов на количество, по-голямо от определеното, уловените екземпляри се връщат незабавно във водата независимо от състоянието им.

Към СВИТЪК I: ПРИЛОЖЕНИЯ са представени:

Списък на лечебни растения (видове, използвани части) и гъби, разрешени за лични нужди за стопанско ползване;

Списък на местата, разрешени за събиране на лечебни растения и диворастящи плодове, вкл. данни за биологичните и експлоатационните им запаси на отделните находища;

Списък на местата, разрешени за паша на домашни животни, вкл. тези за които се прилагат мерки от ПРСР 2007-2013 г. и сенокос, вкл. препоръчани норми за поддържане на пасището-брой, вид животни/единица площ от местообитанието.

Към СВИТЪК I: ПРИЛОЖЕНИЯ са описани разрешителните/ съгласувателните режимиза ползване на ресурсите в НП, въведени със ЗЗТ, ЗБР, ЗЛР, ЗЛОД, ЗРАК и другинормативни документи, като се цитират отделни членове и се коментират начина и процедурата за прилагането им.

3.2.1.2. Строителство и инфраструктура

⇒ **Произтичащи от чл. 13 от Закон за защитените територии/ЗЗТ**

Чл. 13. (1) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2013 г.) Строителството, поддържането и ползването на



обекти в защитените територии се извършват в съответствие с режима на дейностите, установен по реда на този закон, със заповедта за обявяване и с плана за управление на защитените територии, устройствените и технически планове и проекти.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г.) Строителството на нови обекти, разширението, преустройството и промяната на предназначението на съществуващи обекти, за които не се изисква оценка на въздействието на околната среда, се извършват след съгласуване с министъра на околната среда и водите или с оправомощени от него длъжностни лица, независимо от разрешенията, които се изискват по други закони.

3.2.2. Специфични режими и норми общовалидни за цялата територия на Националния парк по ползване на ресурсите, строителство и инфраструктура

3.2.2.1. По ползване на ресурсите

РЕЖИМИ

- 1). В НП „Пирин“ се забранява лов с изключение само на "Подборно ловуване" - ловностопанско мероприятие за поддържане на дивечови запаси при определени възрастова структура, полово съотношение и трофейни качества.
- 2). Любителският риболов се разрешава само през светлата част на денонощието през празничните дни на седмицата, извън периода на забраната по чл. 32, ал. 1 от ЗРАК;
- 3). Забрана за любителски риболов извън определените за това места
- 4). Забрана за косене на ливадите преди 1 юли, както и косене от периферията към центъра
- 5). Забрана за бране на ядливи гъби за търговски цели;
- 6). Забрана за паша на домашни животни извън определените за това райони

3.2.2.2. Строителство и инфраструктура

РЕЖИМИ

- 1). Забрана за увреждане, преместване на обекти и съоръжения от административната, туристическа и информационна инфраструктура;
- 2). Забрана за движение и паркиране на МПС извън определената и означена за това пътна инфраструктура и устройени паркинги, освен при изпълнение на служебните задължения на служители от ДНП, МВР, МО и други държавни органи;
- 3). Забрана за електрозахранване за изкуствено осветление извън Зони на хижите, административните центрове за управление и поддръжка на парковете и спортните съоръжения и Зоната за туризъм;
- 4). Забрана за шумово натоваряване от видове дейности източник над допустимите норми за рекреационни зони и нарушаващи нормалните условия в местообитанията на животинските видове населяващи територията на парка.
- 5). Забрана за ползване на сервитути над нормативно определените за съответните инфраструктурни съоръжения



Към **СВИТЪК I: ПРИЛОЖЕНИЯ** са описани: *Разрешителните или съгласувателните режими за строителството и развитието на инфраструктурата в парка, въведени в ЗЗТ, ЗБР, ЗООС, Решение 36 СОМ 7В.18, прието на 36-та сесия на КСН на ЮНЕСКО, 2012 г., и други документи.*

3.2.3. Други режими и норми общовалидни за цялата територия на Националния парк свързани с туризъм и спорт и безопасност на посетителите

РЕЖИМИ

- 1).Забрана за използване на плавателни средства като лодки, салове, водни колела, надуваеми гуми, дюшеци и други във водните площи, освен при поддържащи и възстановителни дейности, служебни мероприятия, научни изследвания, мониторинг и спасителни акции;
- 2).Забрана за скачане и плуване във водни течения и площи;
- 3).Забрана за миене и къпане в реките и езерата с перилни препарати и сапуни;
- 4).Забрана за летене под сто метра над земята с летателни средства (хеликоптери, делта планери, парапланери и др.) и кацане извън туристическата зона, определена от Плана за управление, с изключение при спасителни операции и поддържащи и възстановителни дейности на Парка, съгласувани с ДНП.
- 5).Забрана за използване на моторизирани средства, освен при изпълнение на неотложни дейности в горите и спасителни акции;
- 6).Забрана за каране на ски извън ски-писти и маркираните трасета, определени с Плана за управление;
- 7) Забрана за упражняване на катерачество, ски-алпинизъм, конен спорт и велосипедизъм извън определените за тези спортове места и маршрути.
- 8). Забрана за бивакуване и кампиране извън устроените за целта места определени с Плана за управление, с изключение при неотложни обстоятелства – лоши метеорологични условия и късни часове на денонощието

3.2.4. Режими, норми или препоръки определени допълнително за зоните, свързани със спецификата им

⇒ Резерватна зона

- 1).Разрешени катерачески маршрути „Стъпалата“
- 2).Разрешени маршрути „Виа ферата“
- 3). Ремонт на заслон „Кончето“

⇒ Зона за ограничено човешко въздействие

- 1). Пешеходни маршрути по маркирани туристически маршрути, включително с научна и образователна цел
- 2).Събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите.



- 3). Потушаване на пожари и санитарни мероприятия в горите, увредени вследствие на природни бедствия и каламитети
- 4). Поддържане на туристическите маршрути и изграждане на обезопасителни съоръжения
- 5). Преминаване на домашни животни по определени с устройствен проект прокари
- 6). Преходи със ски по маркирани за целта трасета
- 7). Регулиране числеността на ловни видове – подборен отдел

⇒ **Специална буферна зона**

- 1). Разрешено ново строителство и ремонт на ски-съоръжения, пътища и писти в ски-зона с център гр.Банско и гр.Добринище след процедуриране по ЗООС и ЗБР;
- 2). Ремонт и разширение на езерото, ползвано от системата за техническо оснежаване на пистите
- 3). Изграждане на допълнително водохващане за нуждите на езерото ползвано от системата за техническо оснежаване на пистите;
- 4). Изграждане на кабинков лифт до м.Шилигарника
- 5). Подмяна на лифта до хижа „Безбог“ с кабинков;
- 6). Изграждане на поставяемо съоръжение „влакче“ за летни и зимни атракции
- 7). Изграждане на съоръжение - надлез за ски-писта „Томба“ над автомобилен път гр.Банско – хижа Вихрен
- 8). Разрешено изграждане на противоерозионни и укрепителни мероприятия
- 9). Поддържане на информационната система за биологичното, геологичното и ландшафтно разнообразие на НП „Пирин“

⇒ **Зона за опазване на горските, високопланинските тревни, езерни и речни екосистеми**

- 1). Пешеходни маршрути по маркирани туристически маршрути, включително с научна и образователна цел
- 2). Събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите.
- 3). Потушаване на пожари и санитарни мероприятия в горите, увредени вследствие на природни бедствия и каламитети
- 4). Планиране на поддържащи, направляващи и възстановителни дейности в горите.
- 5). Поддържане на туристическите маршрути и изграждане на обезопасителни съоръжения
- 6). Преходи със ски по маркирани за целта трасета
- 7). Преминаване на домашни животни по определени с устройствен проект прокари
- 8). Паша на местни породи домашни животни, извън горите в определените площи от високопланинските пасища – овце, крави и коне;
- 9). Планиране на възстановителни дейности във високопланинските пасища и езерните брегове
- 10). Събиране на ядливи гъби, билки и диворастящи плодове за лични нужди
- 11). Регулиране числеността на ловни видове – подборен отдел
- 12). Зарибяване с балканска пастърва и любителски риболов в определени от Плана за управление места

⇒ **Зона за туризъм**

- 1). Пешеходен туризъм, ски-туризъм и ски-спорт
- 2). Потушаване на пожари и противопожарно устройство
- 3). Сметосъбиране и извозване на битови отпадъци
- 4). Специализиран туризъм – конен, вело, ски-алпинизъм
- 5). Строителство на пречиствателни съоръжения към местата за подслон



- 6). Строителство, ремонт и реконструкция на сгради, пътна инфраструктура и спортни съоръжения
- 7). Строителство на заслон в м. Спано поле
- 8). Изграждане на санитарен възел към хижа «Синаница»
- 9). Изграждане на нови, ремонт на съществуващи организирани места за пикник, оборудвани с паркова мебел, огнище, съд за отпадъци.
- 10). Изграждане и оборудване на палатъчни лагери с капацитет до 30 човека до хижа Синаница, хижа Яворов и заслон Тевно езеро
- 11). Изграждане на благоустроен къмпинг с места за каравани и заведение за хранене с капацитет 40 човека
- 12). Планиране на поддържащи, направляващи и възстановителни дейности в горските и безлесни територии
- 13). Подържане на информационната система за биологичното, геологичното и ландшафтно разнообразие на НП „Пирин“

⇒ **Зони на хижите, административните центрове за управление и поддръжка на парковете и спортните съоръжения;**

- 1). Пешеходен туризъм, ски-туризъм и ски-спорт
- 2). Потушаване на пожари и противопожарно устройство
- 3). Сметосъбиране и извозване на битови отпадъци
- 4). Планиране на поддържащи, направляващи и възстановителни дейности в горските и безлесни територии
- 5). Строителство на пречиствателни съоръжения към местата за подслон
- 6). Строителство, ремонт и реконструкция на сгради, пътна инфраструктура и спортни съоръжения
- 7). Изграждане и подържане на информационна система за летен и зимен пешеходен и ски-туризъм
- 8). Подържане на информационната система за биологичното, геологичното и ландшафтно разнообразие на НП „Пирин“